

ACADEMIA ROMÂNĂ

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul IX, nr. 1

IAȘI

ianuarie–martie 2008

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Lucrări publicate
- Comunicări științifice
- Chestionarul DGLR
- Din Arhiva DGLR
- Asociația Culturală „A. Philippide”
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În primul trimestru al anului 2008:

➤ În **Departamentul de lexicologie–lexicografie** au fost redactate (acolo unde a fost cazul) și au fost revizuite (cu operațiile adiacente de refacere și colaționare) cca 350 de pagini-standard din volumul **DLR Litera E**, cuprinzând articole lexicografice din porțiunea *enalagă–erzaț*. Pe data de 22.02.2008, au fost trimise spre lectură la București, la Comisia de Etimologii, 683 de pagini-standard din volumul **DLR Litera E** (porțiunea *emaciă–erzaț*). S-a continuat lucrul la proiectele **DLRI. Bază lexicală informatizată. Derivate**, finanțat CNCSIS, și consorțiul **eDTLR. Dicționarul Tezaur al Limbii Române în format electronic**, finanțat CNMP.

➤ La **Departamentul de dialectologie** s-a început redactarea hărților și a textelor de tip material necartografiat din volumul al IV-lea din **NALR-Modova și Bucovina**; au fost redactate (parțial) 10 hărți (cuprinzând răspunsurile la întrebările din Chestionar cu nr. 1223, 1224, 1226–1228, 1230–1233, 1240) și 6 texte de tip material necartografiat

(răspunsurile la întrebările nr. 1222, 1225, 1229, 1234–1236), introduse în baza de date a lucrării.

S-a început fișarea materialului pentru indicele de cuvinte și forme.

➤ În cadrul **Departamentului de toponimie** s-a continuat activitatea la proiectele aflate în derulare. La proiectul *Micul dicționar toponimic al României. Moldova* (Vlad Cojocaru, Dinu Moscal, Ana-Maria Prisecaru), s-au fișat toponimele minore din *Marele dicționar geografic*, reprezentând componente secundare ale câmpurilor toponimice (cca 300 fișe), și s-au integrat în fișierul general. La proiectul *Dicționarul toponimic general al bazinului Moldovei* (Dragoș Moldovanu, Daniela Butnaru), s-a completat informația istorică cu fișe din documente inedite de la Arhivele Naționale din București, s-a organizat fișierul general în vederea redactării (alfabetizare generală, indici omonimici, definiții după harta 1:25.000) și s-a continuat redactarea pentru partea privind toponimia din bazinul mijlociu al Moldovei. Pentru proiectul CNCSIS PN II – IDEI, nr. 278/2007, *Teoria câmpurilor toponimice (cu aplicație la câmpul hidronimului Moldova)*, s-a redactat o parte din secțiunea *Diacronia câmpurilor toponimice*, sub forma unor articole care urmează să fie traduse într-o limbă de circulație și trimise la reviste de specialitate din Occident.

➤ **Departamentul de istorie literară** a participat în continuare, împreună cu departamentul similar de la Institutul de Istorie și Teorie literară „G. Călinescu” din București, la pregătirea pentru tipar a volumului VII (*T–Z*) din *Dicționarul general al literaturii române (DGLR)*. Totodată, s-a pregătit pentru tipar printul literei *Z* (însușind 175 p.). S-au făcut lecturi de control la primele 220 de pagini din printul literei *V* (*Vacariu, Dumitru – Vesper, Iulian*), incluzând corecturi de text, corecturi de date, introducerea de informații noi etc. S-au redactat articole noi (*G. Ursachi, Adrian Voica, Nicolae Vaschide, „Zări senine”, „Zburătorul” – 1913, „Zorile”*), s-au actualizat articole redactate în anii anteriori (*G.M. Zamfirescu, Ion Zamfirescu*) și s-au completat articole redactate de colaboratori din alte instituții (*Mircea Zaciu, Petru Zadnipru, Henri Zalis, Dan Zamfirescu, Andrei Zanca, Pavel Zavulan, Vlad Zbârciog, Ilie Tudor Zegrea, Octavian Gr. Zegreanu*). **Baza de date și Arhiva DGLR** se completează prin răspunsurile la **Ancheta-chestionar** și prin anchete directe. Acest material este în curs de arhivare. Continuă activitatea la grantul Academiei Române *Evaluarea informatizată, din perspectiva criticii și*

istoriei literare, a literaturii române dintre 1900–2007 în vederea actualizării DGLR. Colaborarea cu departamentul similar de la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” s-a desfășurat în cele mai bune condiții.

➤ **Departamentul de etnografie și folclor** s-a concentrat asupra temelor privitoare la tipologizarea obiceiurilor tradiționale din ciclul familial: riturile de început, riturile nupțiale, riturile funebre. Cercetătorii din acest departament au continuat, totodată, proiectul de modernizare a modalităților de operare în cadrul **Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei**, prin transpunerea înregistrărilor magnetice din sistem analogic în sistem digital. Ion H. Ciubotaru a lucrat și la tema de colaborare cu Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, în cadrul unui grant CNCSIS.

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

- ◆ Vlad Cojocaru, *Toponymes et appellatifs géographiques*, în „Nouvelle Revue d’Onomastique”, nr. 47–48, 2007 (apărută în 2008), p. 185–197.
- ◆ Elena Dănilă, *Elemente de sinonimie sintactică în limba română*, în „Analele Științifice ale Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași” (serie nouă), Secțiunea III, Lingvistică, Tomul LIII/2007 (apărut în 2008), p. 143–150.
- ◆ Stelian Dumistrăcel (în colaborare), *La variation linguistique sous la perspective de l’informatisation des atlas régionaux roumains*, în „Revue roumaine de linguistique”, LII, 2008, nr. 1–2, p. 87–103; *Cai verzi, maro și grenă*, în „Dacia literară”, VIII, nr. 76 (1/2008), p. 34; *Nume abreviate, nume deformate și alte anomalii*, *ibidem*, nr. 77 (2/2008), p. 44–45; *In memoriam Silviu Berejan*, în „Revista română”, nr. 51 (1/2008), p. 11–13; un număr de 12 articole de cultivare a limbii, publicate în ziarul „Lumina” (Iași), la rubrica „Lumea cuvântului”, între 9 ianuarie și 26 martie 2008; un număr de 6 articole de același profil, publicate în „Jurnal de Chișinău”, la rubrica „Cuvinte și imagini”, între 15 februarie și 28 martie 2008.
- ◆ Doina Hreapcă (în colaborare), *La variation linguistique sous la perspective de l’informatisation des atlas régionaux roumains*, în „Revue roumaine de linguistique”, LII, 2008, nr. 1–2, p. 87–103.

- ♦ Ofelia Ichim (în colaborare), *La «Charte Européenne du Plurilinguisme» – moyen de préserver les identités nationales*, în *La Francophonie et la nouvelle identité européenne*, volum care reunește textele comunicărilor prezentate la colocviul omonim, Iași, 29–31 martie 2007, îngr. Doina Spiță, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2008, p. 175–180, ISSN 1841–1835; (în colaborare), „*O inițiativă cu miză esențială pentru Europa*”, dialog cu Christian Tremblay, Președintele Observatorului European al Plurilingvismului, în „Convorbiri literare”, CXLII, 2008, nr. 3, p. 11–14.
- ♦ Dan Mănuță, *O aniversare pilduitoare: Stelian Dumistrăcel*, în „Revista de lingvistică și știință literară” (Chișinău), 2007, nr. 3–4, p. 120–122; *Eminescu dinspre Italia*, în „Convorbiri literare”, XCLI, 2008, nr. 1, ianuarie, p. 60–62; *Ce (mai) înseamnă „poet național”?*, în „România literară”, XL, 2008, nr. 5, 8 februarie, p. 18–19; „*Viețistul*” *Ibrăileanu*, în „Convorbiri literare”, LXLI, 2008, nr. 2, februarie, p. 64–66; *Diacronie caragialiană*, *ibidem*, nr. 3, martie, p. 56–58.
- ♦ Dragoș Moldovanu: *Influența Psaltirii calvine în versuri a lui Ștefan din Făgăraș (Fogarasi) asupra Psaltirii lui Dosoftei*, în „Analele Științifice ale Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași” (serie nouă), Secțiunea III, Lingvistică, Tomul LIII/2007 (apărut în 2008), p. 23–36.
- ♦ Florin-Teodor Olariu (în colaborare), *La «Charte Européenne du Plurilinguisme» – moyen de préserver les identités nationales*, în *La Francophonie et la nouvelle identité européenne*, volum care reunește textele comunicărilor prezentate la colocviul omonim, Iași, 29–31 martie 2007, îngr. Doina Spiță, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, p. 175–180, ISSN 1841–1835; (în colaborare), „*O inițiativă cu miză esențială pentru Europa*”, dialog cu Christian Tremblay, Președintele Observatorului European al Plurilingvismului, în „Convorbiri literare”, CXLII, 2008, nr. 3, p. 11–14.
- ♦ Carmen-Gabriela Pamfil, *Doctrina lingvistică a lui A. Philippide reflectată în opera lui G. Ivănescu*, în *Români majoritari/Români minoritari: interferențe și coabitări lingvistice, literare și etnologice* (volum îngrijit de Luminița Botoșineanu, Elena Dănilă, Cecilia Holban, Ofelia Ichim), Iași, Editura Alfa, 2007, p. 321–331.
- ♦ Remus Zăstroiu, *Einige Beobachtungen hinsichtlich des sozialen und beruflichen Status’ des rumänischen Journalisten in 19. Jahrhundert*, în *Deutschsprachige Öffentlichkeit und Presse in Mittelest- und Südosteuropa (1848–1948)*, Iași și Konstanz, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” și Hartung-Gorre Verlag, 2008, p. 75–83.

CĂRȚI

- ♦ Ion Nuță, *Limbă și cultură românească în Basarabia*, prefață de Andrei Vartic, Bacău, Editura „Vicovia”, 2007, 267 p.
- ♦ Titus Hotnog, *Vrăbioiul alb și alte scrieri literare*, ediție îngrijită, studiu introductiv și bibliografie de Ion Nuță, cuvânt de încheiere de Ioan Dănilă, Bacău, Editura „Egal”, 2006, 250 p.
- ♦ *Dicționarul general al literaturii române*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2007, vol. VI (*S–T*), 828 p. La această lucrare au colaborat și cercetătorii Departamentului de istorie literară, în calitate de redactori de articole monografice (Șerban Axinte, Lucia Berdan, Nicoleta Borcea, Constanța Buzatu, Lucia Cireș, Ion H. Ciubotaru, Stănuța Crețu, Gabriela Drăgoi, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Florin Faifer, Ofelia Ichim, Dan Mănuță, Algeria Simota, Rodica Șuiu, Constantin Teodorovici, Amalia Voicu, Remus Zăstroiu) și de membri în Comisia de coordonare și revizie (Gabriela Drăgoi, Victor Durnea, Florin Faifer, Dan Mănuță, Remus Zăstroiu; de supravegherea tehnică a informației bibliografice a răspuns Maria Teodorovici.).
- ♦ *Români majoritari/Români minoritari: interferențe și coabitări lingvistice, literare și etnologice* (volum îngrijit de Luminița Botoșineanu, Elena Dănilă, Cecilia Holban, Ofelia Ichim), Iași, Editura Alfa, 2007, 916 p., ISBN 973-8953-49-9. Volumul reunește textele comunicărilor prezentate la simpozionul internațional omonim, organizat la Iași, de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” și de Asociația Culturală „A. Philippide”, 19–21 septembrie 2007.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

- ♦ Marius-Radu Clim (în colaborare), *L’Observatoire Européen du Plurilinguisme – un promoteur de l’identité linguistique et de la communication entre les pays*, în cadrul colocviului internațional „Journées de la Francophonie”, Iași, 27–29 martie 2008, organizatori: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Centrul Cultural Francez din Iași și Asociația Română a Profesorilor de Franceză.
- ♦ Ofelia Ichim (în colaborare), *L’Observatoire Européen du Plurilinguisme – un promoteur de l’identité linguistique et de la*

communication entre les pays, în cadrul colocviului internațional „Journées de la Francophonie”, Iași, 27–29 martie 2008, organizatori: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Centrul Cultural Francez din Iași și Asociația Română a Profesorilor de Franceză; (în colaborare), *Mondialisation et droit aux langues*, la același colocviu internațional.

♦ Florin-Teodor Olariu (în colaborare), *L’Observatoire Européen du Plurilinguisme – un promoteur de l’identité linguistique et de la communication entre les pays*, în cadrul colocviului internațional „Journées de la Francophonie”, Iași, 27–29 martie 2008, organizatori: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Centrul Cultural Francez din Iași și Asociația Română a Profesorilor de Franceză.

CHESTIONARUL DGLR

Reproducem mai jos chestionarul folosit pentru ediția a doua, revăzută, completată și actualizată, a *Dicționarului general al literaturii române*, informațiile cerute în chestionar stând și la baza ediției întâi a acestui *Dicționar* (pentru cei interesați, formularul poate fi descărcat la adresa:

<http://www.iit.tuiasi.ro/philippide/dictionare/chestionar.html>).

Stimată doamnă/Stimate domnule,

După cum vă este, probabil, cunoscut, Academia Română elaborează, sub coordonarea acad. Eugen Simion, *Dicționarul general al literaturii române*. Institutul de Filologie Română „A. Philippide” pregătește, împreună cu Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” din București, ediția a doua, revăzută, completată și actualizată a acestei importante lucrări. În scopul alcătuirii unor articole cât mai complete și mai documentate, vă rugăm să ne trimiteți informații privind următoarele date din activitatea dumneavoastră:

– data (ziua, luna, anul) și locul (satul, comuna, județul sau orașul, după vechea și noua organizare administrativă) nașterii

- numele, prenumele și profesiunea părinților; numele de familie al mamei dinaintea căsătoriei
 - studiile (școala primară, liceul, studii universitare, alte studii), locul și anii în care au fost făcute
 - alte date biografice (activitate profesională, socială etc.)
 - locul, data și împrejurările debutului literar (cerc literar, cenaclu, publicație); debutul editorial
 - cenacluri literare frecventate
 - reviste întemeiate, conduse ori la care ați (a) colaborat
 - pseudonime
 - volume publicate (titlul, editura, locul, anul, numărul de pagini)
 - lucrări literare străine traduse
 - lucrări proprii traduse în alte limbi
 - referințe critice despre scrierile proprii (recenzii, cronici, articole, studii; vă rugăm să precizați autorul, titlul, publicația – an și număr – sau volumul – anul, paginile – în care au apărut aceste referințe)
 - o fotografie
- Vă rugăm să ne comunicați și adresa dumneavoastră de **e-mail**.

DIRECTOR,
Prof.univ.dr. Dan Mănuță

DIN ARHIVA DGLR

În cele ce urmează, transcriem, ca și în alte numere anterioare, documente aflate în **ADGLR** pentru a ilustra informațiile stocate pe baza chestionarelor trimise, de-a lungul anilor și în prezent, scriitorilor, criticilor și istoricilor literari, precum și traducătorilor din România sau din străinătate, preocupați de literatura și de cultura română (*Ofelia Ichim*).

MARTINESCU, Pericle (11.02.1911, Viișoara, jud. Constanța – 21.12.2005, București), prozator, poet, gazetar, traducător. Autobiografia de mai jos se găsește în *Arhiva Dicționarului general al literaturii române (ADGLR)* la cota **M27**.

MICHAILESCU, Gaby (14.12.1910, Craiova), cronicar dramatic, memorialist. Autobiografia de mai jos se găsește în **Arhiva Dicționarului general al literaturii române (ADGLR)** la cota **M106**.

PERICLE MARTINESCU

(Note autobiografice)

S-a născut la 11 februarie 1911, în satul Viișoara, comuna Cobadin, județul Constanța. Părinții, țărani (mama neștiutoare de carte), făceau parte din primele generații de agricultori stabiliți în Dobrogea după 1877, fiind împrumătați de stat cu un lot de 25 hectare teren arabil. Tatăl și mama, originari din comuna Vișani (fostul județ Râmnicu-Sărat), au venit în Dobrogea în anul 1895, întemeindu-și acolo o gospodărie care mai târziu se număra printre cele fruntașe ale comunei.

Prenumele – Pericle – cu rezonanță exotică nu implică nici un fel de ereditate străină, fiind cu totul întâmplător în familie și datorindu-se faptului că, având ca naș un negustor grec din comună, a căpătat acest nume prin simpla transmitere a numelui purtat de cel care l-a botezat. Tatăl se numea Lică (1873-1950), mama Gherghina (1876-1952), iar ceilalți frați erau: Badea, Ion, Nicolae, Ștefan și Ilie (primii doi căzuți, ca ostași, pe câmpul de luptă, în 1917).

A urmat școala primară la Viișoara, începând școlaritatea cu întârziere, după ce familia s-a reîntors la baștină din „refugiul” din cursul primului război mondial.

În 1924 a fost admis la Liceul „Mircea cel Bătrân” din Constanța, unde a absolvit primele patru clase liceale, apoi, din motive de sănătate, s-a transferat la Brașov, la Liceul „Andrei Șaguna”. Acolo a luat bacalaureatul, în 1931.

În toamna lui 1931 s-a înscris la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București, pe care a absolvit-o în 1936, cu licența în Filosofie. La universitate a avut ca profesori pe C. Rădulescu-Motru, P.P. Negulescu, Dimitrie Gusti, Nae Ionescu, Mircea Florian, Tudor Vianu, iar la disciplinele secundare pe Mihail Dragomirescu (Literatura română) și G. Oprescu (Istoria artelor).

Student fiind încă, pentru a-și asigura continuitatea studiilor și șederea la București, în anul 1935 a solicitat și a fost angajat într-un post administrativ la Primăria municipiului București, unde a funcționat mai întâi

ca impiegat de birou, apoi custode la Biblioteca Municipală, înființată în 1937 și condusă, în primul an al întemeierii, de Pompiliu Constantinescu. În 1942 a fost chemat în Ministerul Propagandei ca secretar de presă la Direcția Presei, atribuție pe care a îndeplinit-o fără întrerupere (din 1945 în cadrul Ministerului Informațiilor), până în 1952, având ca directori succesivi, cu care a colaborat îndeaproape, pe Mircea Grigorescu, Grigore Preoteasa, G. Ivașcu, Vasile Dumitrescu. Din 1952, fiind eliberat din aparatul administrativ, s-a consacrat exclusiv muncii literare, efectuând îndeosebi traduceri.

Primele contacte cu tiparul le-a realizat pe când era elev de liceu, la Brașov, unde a publicat întâiele sale încercări în ziarul local „Gazeta Transilvaniei”. În literatură a debutat în 1932, la București, cu o poezie în revista „Floarea de foc” și cu o cronică despre Jean Cocteau în revista „Ulise”. A devenit apoi colaborator la revistele generației tinere: „Discobolul”, „Bobi”, „Litere”, „Cristalul” etc., iar din 1933 și-a început colaborarea asiduă și regulată la săptămânalul „Vremea”, publicând articole cu caracter politic și cultural, studii, cronici și eseuri literare. În același timp, colabora la alte reviste ca: „România literară” (direcția Liviu Rebreanu), „Viața literară”, „Reporter” (aici a deținut în 1935 și 1936 cronică literară), „Revista Fundațiilor Regale”, „Universul literar”, „Familia”, „Societatea de mâine”, „România literară” (direcția Cezar Petrescu), „Meșterul Manole”, „Meridian” etc. Cu pseudonimul „Melo” semna în anii 1942–1943 cronică muzicală la „Vremea”, iar cu acela de „Maldoror”, pagina „Vitrina cu himere” din „România literară” (1939–1940). În anii 1942–1944 conducea, împreună cu Mihai Isbășescu, Vasile Netea, Constantin Micu, Aurel Cosmoiu revista „Dacia Rediviva”, unde făcea cronică literară și întocmea rubrica de note „Aqua-forte”.

În anii 1942–1943, la solicitarea și prin intermediul atașajilor de presă Aron Cotruș (în Spania) și C. Miciora (în Bulgaria), a trimis o serie de „Scrisori din București” ziarelor „Solidaridad Nacional”, din Barcelona, și „La Bulgarie Nouvelle”, din Sofia, cuprinzând prezentări și relatări despre evenimentele literare, muzicale, teatrale din țara noastră din acea vreme.

În perioada evacuării din vara lui 1944, la Câmpulung-Muscel, a scos revista literară intitulată „1944” (au apărut două numere), iar împreună cu Vlaicu Bârna, C. Negoită și Rainer Biemel, a redactat în primele zile de după 23 August, când orașul era complet lipsit de mijloace de informare, cotidianul „Câmpia Libertății” (din care au apărut patru numere). După 1944 a colaborat la „Lumea” (direcția G. Călinescu), „Flacăra”, „Viața Românească”, „Contemporanul”, „Gazeta literară”, „Veac nou”, „Tribuna”, „Steaua”, „Secolul 20”, „România literară”, „Ateneu” etc. În 1948, din însărcinarea Comitetului pentru Așezămintele Culturale, a organizat revista „Călăuza bibliotecarului”, al cărei secretar de redacție a fost până în 1952.

În 1941 a fost cooptat membru al Societății Scriitorilor Români, iar din 1949 este membru al Uniunii Scriitorilor din R.S.R.

A întreprins călătorii turistice în Grecia (1937 și 1976), Jugoslavia (1938), Franța (1939 și 1973), Cehoslovacia și R.D. Germană (1965), Uniunea Sovietică (1966 și 1972), Israel (1972), Suedia și Norvegia (1973), China și Coreea (1975), Polonia (1979).

În octombrie 1969 a făcut parte din delegația de scriitori români la cea de-a șasea sesiune a „Întâlnirilor internaționale ale scriitorilor” de la Belgrad. În 1970 a fost în R.P. Bulgaria, în cadrul vizitelor reciproce de scriitori, iar în 1972, în aceeași calitate, în U.R.S.S.

Din anul 1931 locuiește în București. În iunie 1944 s-a căsătorit cu Elena Preda, licențiată a Facultății de litere din București.

Bibliografie

A. Volume

1. *Adolență de la Brașov*, București, Editura Adevărul, 1936, 400 p. (roman din viața elevilor de liceu, înfățișând aspecte și probleme specifice vârstei și tineretului român din perioada dintre cele două războaie mondiale).
2. *Sunt frate cu un fir de iarbă*, București, Colecția „Meșterul Manole”, 1941, 80 p. (poeme în proză a căror temă este dragostea, cu lirice considerații filosofice despre viață și lume).
3. *Costache Negri*, București, Editura Tineretului, Colecția „Oameni de seamă”, 1966, 292 p. (monografie consacrată vieții și activității înflăcăratului unionist moldovean, participant la revoluția de la 1848 și la marele eveniment din 1859).
4. *Retroiecții literare*, București, Editura Cartea Românească, 1973, 376 p. (volumul cuprinde o selecție din studiile, cronicile și articolele literare publicate în perioada 1933–1944).

B. Prefețe

1. Oscar Wilde. Prefață la traducerea romanului *Portretul lui Dorian Gray*, București, Editura Modernă, 1942.
2. Jean-Jacques Rousseau. Prefață la traducerea *Confesiunilor*, București, Editura pentru Literatură, 1969.
3. Emil Vora. Prefață la volumul de versuri *Poarta destinului*, București, Editura pentru Literatură, 1969.

C. Traduceri

(În ordine cronologică)

1. Oscar Wilde, *Portretul lui Dorian Gray*, București, Editura Modernă, 1942.
2. Erskine Caldwell, *Pogonul lui Dumnezeu*, București, Editura Europolis, 1946.
3. Erskine Caldwell, *Răzmeriță în sud*, București, Editura de Stat, 1948.
4. Emile Zola, *Germinal* (traducere semnată Șerban Pătrașcu), București, Editura de Stat, 1949.
5. Maxim Gorki, *Clim Samghin* (vol. 4), București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1951 (ed. II, 1961).
6. Tamas Aczel, *Sub steagul libertății*, București, ESPLA, 1952.
7. Dyson Carter, *Viitorul e cu noi*, București, ESPLA, 1954.
8. Theodore Dreiser, *O tragedie americană* (2 vol.), București, ESPLA, 1954 (ediția II, 1961; ed. III, 1965, ed. IV, 1971).
9. H. de Balzac, *Opere* (vol. I), București, ESPLA, 1955.
10. H. de Balzac, *Opere* (vol. V), București, ESPLA, 1959.
11. Bronislav Nusici, *Opere alese*, București, ESPLA, 1957.
12. Roger Martin du Gard, *Familia Thibault* (restilizare, 3 vol.).
13. Iuri Gherman, *Cauza pe care o slujești*, București, Editura Tineretului, 1961.
14. Seiji Shimota, *Insula Okinava*, București, Editura pentru Literatură Universală, 1961.
15. G. Morcinek, *Păsări rătăcite*, București, Editura Tineretului, 1962.
16. Nikos Kazantzakis, *Libertate sau Moarte*, București, Editura Tineretului, 1962.
17. Nikos Kazantzakis, *Hristos răstignit a doua oară* (2 vol.), București, Colecția „Biblioteca pentru toți”, 1968.
18. Stanislaw Lem, *Astronauții*, București, Editura Tineretului, 1964.
19. Emmanuel Roblès, *Vezuviul*, București, Editura pentru Literatură Universală, 1964.
20. Arthur Lundkvist, *Continental vulcanic*, București, Editura Tineretului, 1963.
21. Nikolai Ciukovski, *Bering*, București, Editura Tineretului, Colecția „Oameni de seamă”, 1964.
22. Iuri Gherman, *Omul meu drag*, București, Editura Tineretului, 1965.
23. Mihail Gherman, *Daumier*, București, Editura Tineretului, Colecția „Oameni de seamă”, 1965.
24. Ivan Melej, *Oameni și mlaștini*, București, Editura pentru Literatură Universală, 1966.

25. Al. Dumas, *Viconte de Bragelonne* (4 vol.), București, Editura Tineretului, 1966 (ed. II, 1970).
26. Antonina Vallentin, *Pablo Picasso*, București, Editura Meridiane, 1967 (ed. II, 1968).
27. Jean-Jacques Rousseau, *Confesiuni* (3 vol.), București, Colecția „Biblioteca pentru toți”, 1969.
28. Paul Féval, *Cavalerii Tezaurului*, București, Editura Albatros, 1970.
29. Yasunari Kawabata, *Vuietul-muntelui*, București, Colecția „Biblioteca pentru toți”, 1973.
30. H. de Balzac, *Ilustrul Gaudissart*, București, Editura Univers, 1973.

D. Referințe critice

Despre *Adolescenții de la Brașov* au apărut cronici semnate de:

G. Călinescu, în „Adevărul literar și artistic”, 5 aprilie 1936;
 Eugen Ionescu, în „Facla”, 22 martie 1936;
 Ovidiu Papadima, în „Gândirea”, mai 1936;
 Eugen Schileru, în „Cuvântul literar”, 7 aprilie 1936;
 Dan Petrașincu, în „Capitala nouă”, 26 martie 1936;
 G. Macovescu, în „Adevărul”, 19 martie 1936;
 Octav Suluțiu, în „Familia”, august-septembrie 1936;
 etc., etc.

Despre *Sunt frate cu un fir de iarbă* au scris:

Miron Radu Paraschivescu, în „Ecolul”, 6 aprilie 1941;
 Const. Virgil Gheorghiu, în „Timpul”, 4 mai 1941;
 L. Voita, în „Curentul literar”, 9 mai 1941;
 C.G. Nicolescu, în „Chemarea vremii”, 18 mai 1941;
 etc., etc.

Despre monografia *Costache Negri* au publicat cronici:

Grigore Arbore, în „Scânteia”, 30 aprilie 1966;
 T. Stănescu, în „Scânteia tineretului”, 23 aprilie 1966;
 Michaela Buga, în „Luceafărul”, 30 aprilie 1966;
 Maria Platon, în „Cronica”, 7 mai 1966;
 Gelu Neamțu, în „Steaua”, iulie 1966;
 Dumitru Solomon, în „Gazeta literară”, 1 decembrie 1966;
 etc., etc.

Despre *Retroproiecții literare* au scris:

Emil Manu, în „Săptămâna”, 27 iulie 1973;
 Mircea Iorgulescu, în „România literară”, 2 august 1973;
 Victor Felea, în „Tribuna”, 27 septembrie 1973;
 Al. Dobrescu, în „Convorbiri literare”, 30 octombrie 1973;
 Ion Istrati, în „Cronica”, 30 noiembrie 1973;

Petru Poantă, în „Steaua”, nr. 2, 1974;
etc., etc.

E. Referințe în volume

1. G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, 1941, p. 880.
2. G. Călinescu, *Istoria literaturii române. Compendiu*, București, f.a.
3. G. Călinescu, *Scrisori și documente*, București, 1979, p. 294.
4. Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura română între cele două războaie mondiale* (Proza), București, 1967, p. 384.
5. Lucian Predescu, *Enciclopedia „Cugetarea”*, București, 1940, p. 53.
6. Mihail Straje, *Dicționar de pseudonime*, București, 1973, p. 426.
7. Marian Popa, *Dicționar de literatură română contemporană*, București, 1971 și 1977, p. 338.
8. Neagu Rădulescu, *Turnul Babel*, București, 1941, *passim*.
9. Mihail Șerban, *Amintiri literare*, București, 1969, *passim*.
10. *Aspecte din viața și opera lui Mihail Sadoveanu* (Album omagial), București, 1958, p. 125.
11. Ieronim Șerbu, *Vitrina cu amintiri*, București, 1973, p. 48.
12. Bogdan Amaru, *Goana după fluturi*, București, 1973, p. 135, 150.
13. Sașa Pană, *Născut în '02*, București, 1973, p. 383, 514, 516.
14. Ion Th. Ilea, *Mărturisirile unui anonim*, București, 1974, p. 60, 130.
15. Barbu Brezianu, *Brâncuși*, București, 1974, p. 111.
16. Victor Felea, *Secțiuni*, București, 1974, p. 337-343.
17. Octav Șuluțiu, *Jurnal*, Cluj, 1975, p. 241, 344, 348.
18. Constanța Călinescu, *Dimensiunile unor vocații* (Scriitori dobrogeni), Constanța, 1979, p. 345-361.
19. Revista „Steaua”, Cluj, 1969, nr. 9, p. 60.
20. Revista „Manuscriptum”, București, 1979, nr. 3, p. 149-155.
21. Adrian Păunescu, *Sub semnul întrebării*, București, Editura Cartea Românească, 1979, p. 259.

București, 17 aprilie 1980

GABY MICHAILESCU

Născut la Craiova în 1910 – 14 decembrie.

Tatăl: **Elie Michailescu**, laureat al Conservatorului din Paris, profesor de muzică la școlile craiovene, autor de manuale didactice, primele utilizate în întreaga țară.

Mama: **Maria Michailescu**, profesoară de gimnastică.

Clasele primare la Școala „Traian” din Craiova, între anii 1917–1921. Absolvent al Liceului Militar „D.A. Sturdza” în 1928. Studii universitare de Estetică literară, având magistru pe renumitul critic literar Mihail Dragomirescu. Iar la Conservator, pe marele artist Ion Manolescu.

Peste 50 de ani de activitate teatrală, exercitând pândalnicul meșteșug de **impresar**, lucrând cu majoritatea gloriilor românești. Marii artiști dramatice, cântăreții renumiți, teatrele, orchestrele populare, mi-au intrat în preocupările de-o viață, făcând din îndelunga strădanie pe marginea acestei activități suprem țel în urmărirea frumosului. Împreună cu Maria Tănase, am promovat **orchestrelor populare** în cel mai îndepărtat colț de țară, asigurând folclorului milenar bătăile inimilor tuturor provinciilor românești.

Debutul literar în „Rampa”, la vârsta de 16 ani. O cronicetă apărută în cotidianul teatral bucureștean, expediată de la Craiova, în care relevam un spectacol tineresc jucat pe scena locală, cu localizarea lui Paul Gusty, „Cinematograful”.

Am frecventat și participat cu intervenții la ședințele literare, care aveau loc săptămânal la Fundația Carol, prezidate de Prof. Mihail Dragomirescu. Era o activitate extra-universitară, pur literară, în care se dezbăteau curentele literare, cărțile apărute, piesele ce se reprezentau, afluența participanților nelăsând nici un loc liber din încăpătoarea aulă. Era mai mult decât un cenaclu – o dominantă a spiritualității românești din acea epocă.

Cu materiale axate, în principal, pe domeniul teatral – cronici, interview-uri, portrete, rubrici fixe –, am colaborat la un mare număr de cotidiene: „Naționalul Nou”, „Frontul”, „Raza”, „Tempo”, „Facla”, „România de azi”, „Zorile”, fiind o perioadă prim-redactor la ziarul „Capitala”. Am lucrat și la „Gazeta municipală” (săptămânal).

Am colaborat la revistele: „România literară” (direcțiunea Rebreanu), „Cronica”, „Dumineca”, „Încotro?”, „Rățoiul”, „Politica vremii”, la care am fost prim-redactor. De asemenea, la majoritatea publicațiilor teatrale: „Spectator”, „Bis”, „Galeria”.

Programele teatrelor mi-au inserat numele, eu căutând, cu materialele semnate, semnificațiile teatrului adevărat, proslăvirea glorioaselor personalități artistice.

În meșteșugul de impresar, am adus inovații afișelor de spectacol, socotind că tipărițiile de reclamă trebuiesc să meargă mână în mână cu ceea ce ele dau în vileag. Făcut artistic, un afiș interesează, atrăgionează, cheamă publicul.

Am redactat programe la numeroase teatre, la zeci de turnee, urmărind materialul informativ, ținuta literară, programele ajunse în mâinile spectatorilor constituind veritabile publicații, de păstrat în bibliotecă.

Pseudonime: Gym, Ibycus.

Volume publicate:

Culise și reflectoare, București, Editura „Ideia”, 1939, 286 p.

Amintiri... vinurile mele (Viața celebrului comedian Iancu Brezeanu), București, Editura ziarului „Universul”, 1939, 286 p.

Recenzii, cronici, au existat. Nu le am. Socotiți-le pierdute în neagra veșnicie...

Rog numele să fie tipărit nu cu **ă**, cu **a**, adică **Michailescu**.

Cu mulțumiri și a mea prețuire întregului domniei-voastre colectiv, a cărui strădanie și muncă pentru întocmirea *Dicționarului* semnifică luminoasă vibrație de românism în cultura națională.

București, 10 octombrie 1984

ASOCIAȚIA CULTURALĂ „A. PHILIPPIDE”

◆ Pentru a marca 600 de ani de atestare documentară a orașului Iași, Asociația Culturală „A. Philippide”, împreună cu Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, organizează prelegeri tematice, inițiate pe data de 24 ianuarie 2008, prin prelegerea *Orașul Iași la 1900. O perspectivă culturală*, susținută de dl CS I dr. Remus Zăstroiu, șeful Departamentului de istorie literară de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”.

În cadrul aceleiași întruniri, CS I dr. Ofelia Ichim și CS III dr. Florin-Teodor Olariu au prezentat rezultatele primei etape a proiectului *Emigranți din România la Torino (1989–2006) – O abordare cultural-antropologică*, finanțat de MAE.

VARIA

♦ Autorii *NALR-Moldova și Bucovina* au pus la dispoziția colectivului de dialectologie de la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București răspunsurile din anchetele proprii la întrebările 306 „asud”, 372 „mă încălzesc” și 462 „leșin” din Chestionarul NALR, necesare pentru redactarea hărților corespunzătoare din *Atlasul lingvistic român pe regiuni*.

Sinteză.

♦ În perioada 17–21 martie 2008, Daniela Butnaru a făcut o deplasare la Arhivele Naționale (București) pentru documentare la tema de plan.

♦ În 31 ianuarie 2008, Stelian Dumistrăcel a participat la o emisiune la TVR Iași având ca temă limbajul publicistic.

♦ În 31 ianuarie, Dan Mănuță a participat la ședința de lucru a Secției de Filologie și Literatură a Academiei Române, prezidată de acad. Eugen Simion. Au fost analizate realizările din anul 2007 și propunerile pentru 2008.

♦ Dan Mănuță a fost membru al juriului celei de-a XVI-a ediții a Târgului Național de Carte Librex (Iași, 20–24 februarie).

♦ În perioada 13–20 februarie, Institutul „A. Philippide” a fost vizitat de Romana Anca Rădulescu, cercetător la Departamentul de Filologie Spaniolă de la Universitatea Autonomă din Madrid. În acord cu preocupările ei subsumate în special domeniului lexicologiei și lexicografiei, colega din Spania a arătat un interes deosebit activității de informatizare a *Dicționarului limbii române* și a apreciat realizările lexicografilor ieșeni, în colaborarea lor fructuoasă cu specialiști în informatică de la diverse centre de cercetare din Iași și București. Tot acum s-au pus bazele unui schimb de periodice între Institutul nostru și Biblioteca Universității Autonome din Madrid, în acest sens Institutul donând deja instituției parteneră câteva exemplare din „Anuarul de lingvistică și istorie literară”, „Philologica Jassyensia” și „Buletinul Institutului de Filologie Română «A. Philippide».

Redacția:

Luminița Botoșineanu, Gabriela Haja, Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu

Responsabil de număr: Luminița Botoșineanu

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700478 • TELEFON: 004.0232/267597**

E-MAIL: philippide_secretariat@yahoo.com

WEB: <http://www.iit.tuiasi.ro/philippide>

ISSN 1582-5019